

19yy-yy-yy
Dons, Lars

Af: Søren Stidsholt Nielsen
Fra: www.fyens.dk 2019
Foto: Søren Stidsholt Nielsen
Publiceret 27. januar 2018 kl. 10:00
Opdateret kl. 10:15

Et levende havnemiljø med maritim historie

Holbæk Havn byder i dag på skibslav, bedding-forening, maritim cafe, bådeværksted, lodsåds-lav, træsejlskibe og meget andet.

Lars Dons er bådebygger og har en sydfynsk fortid som aktiv i Faaborgs maritime miljø. I dag bidrager han til de maritime aktiviteter i og omkring Holbæk havn. Som tilknyttet Holbæk Museum er Lars Dons også en af de frivillige kræfter, der viser havnens mange maritime attraktioner frem for gæster. Han kan fx hele historien om Nationalmuseets projekt med Svendborg-galeasen Anna Møller.

Under Søsidents rundgang på havnen inviterer Lars Dons indenfor i lavhuset for lodsåden KDL. På væggene hænger effekter og billeder, der vidner om bådens lange historie i havnen og på Isefjord. En lap på opslagstavlen fører bogholderi over, hvem

På en stille vinterdag i Holbæk Havn er færgeren til Orø eneste pulsslag. Omkring en snes træskibe er hjemmehørende i byen ved Isefjord.

Værftscafeen i Holbæk byder på en maritim serveringsdisk.

der skal tage rundstykker med til arbejds møderne. Skal der nydes noget stærkere end kaffe, har det øl-fri Museum Vestsjælland givet dispensation til, at der må afkapsles et styk pr. mand pr. møde.

Fin, gammel lods båd

I næsten tyve år har frivillige under museet stået for driften og vedligeholdelse af den sejlførende og motoriserede lods båd bygget til Rørvig i 1922. Lods båden er i stil med Rudkøbings forenings-ejede Ejno, og lavet i Holbæk fungerer på nogenlunde samme vis, som det kendes fra de museums-ejede fartøjer Viking og Hjortø i Svendborg. På denne lidt gråsure januar-lørdag ligger lods båden KDL under presenning udenfor lavshuset. Her venter den på forårets indsats fra de frivillige. Efter kvalifikation kan de elde sig til fx rigger-gruppen, skipper-gruppen, motorgruppen eller formidlings-gruppen.

Liv på beddinger

Tæt ved lods båden ligger rester af Holbæks træskibsværft gennem 70 år. Værftet nybyggede omkring 350 træskibe, deraf over 100 til Den Kongelige Grønlandske Handel. Værftet ophørte som virksomhed for ti år siden.

I dag drives ophalerstedet af frivillige i foreningen Holbæk Gamle Havns Beddinge. Blandt brugerne er den lokalt hjemmehørende og fondsejede Hjalme. En galease, der også er velkendt fra sejladserne Fyn Rundt.

Tyve træskibe i lav

Havnens historiske flåde er forenet i Holbæk Træskibslaug. Lavet omfatter op mod en snes medlemsskibe favnende fra en uimodståelig perle af en lille kutter med navnet Fut til en pensioneret, Holbæk-bygget minestryger. Den er i øvrigt søsterskib til Askø på Langelandsfort

I den vinterstille havn så vi også den overdækkede sluppen Ruth tilhørende Nationalmuseet og en nyopført flere meter høj barkegryde. Den markante gryde bliver en brugsgenstand i det kommende kystlivs-projekt og er samtidig både en mindsten for tidligere tiders fiskeri samt et vartegn for den gamle havn.

Som nabo til de gamle, aktive beddings ligger Værftscaféen maritimt indrettet i det nedlagte værfts havneklædelige træbygninger. Cafeen drives af den lokale produktionsskole, der også står for driften af galeasen Hjalm.

Øhavet og særligt Svendborg og Marstal kan noget aktivt med historiske træskibe og autentisk, maritimt miljø. Det kan de også i Holbæk.

Galeasen Hjalm fra Holbæk ejes af en fond og drives af den lokale produktionsskole. Her er den på vej Fyn Rundt med Stenodden på Tåsinge til bagbord.

Fra www.sn.dk 2021
Af: Agner Ahm
03. oktober 2020 kl. 10:52
Foto: Mie Neel

Dén gave lander ikke et tørt sted

- De penge lander ikke et tørt sted. For der er sgu stort set ikke et tørt sted på skibet.

Bemærkningen kommer med et lunt smil, da avisens udsendte fortæller Lars Dons, Holbæk, at Sjællandske Mediers fonde vil støtte renoveringen af den gamle fiskekutter Nordlyset med 5000 kroner.

At kutteren er lidt for våd, er stensikkert. For den sank i Holbæk GI. Havn for få uger siden - et mindre skybrud var mere, end skibets pumper kunne hamle op med, og så gik kutteren ned.

For tre uger siden sank Nordlyset efter et mindre skybrud, som var mere, end kutterens pumper kunne klare. - Vi fik hende op igen takket være hjælpsomme folk på nabo-træskibene. Men Nordlyset trænger gevaldigt til at komme i sikkerhed oppe på land, fortalte Lars Dons (tv.) og Jørgen Sørensen, da de fik besked om, at der er avisstøttepenge på vej. Med støtten fulgt også en buket blomster, og den ender nok hos Jørgen Sørensens viv.

- Vi fik heldigvis hurtig hjælp af nogle af de andre træskibe i nærheden, så Nordlyset kom op igen. Men vi har manglet penge til at få hende op på land for vinteren. Men nu kan vi få hende op med jeres støtte. Det sætter vi virkelig pris på, siger Lars Dons

Han er formand for den forening, som i oktober sidste år overtog kutteren, efter at den tidligere ejer havde opgivet at få sat den i stand.

Skibsbevaringsfonden har erklæret den gamle fiskekutter for »bevaringsværdigt kulturminde«. Og fonden har ikke ladet det blive ved snakken, men har bevilget 320.000 kroner til istandsættelsen.

Har ikke en klink

- Men vi har ikke fået pengene endnu. Der er blandt andet en masse ting, som skal tinglyses, så fonden sikrer sig, at vi ikke bare restaurerer skibet og så straks sælger det videre. Vi har fået at vide, at de nok er færdige med sagsbehandlingen inden nytår, forklarer Lars Dons.

Kort og godt har status i foreningen været, at der er penge efter nytår, men ikke en klink her og nu.

De penge, som de cirka 30 medlemmer betaler i kontingent, går til at afdrage på en betaling til Holbæk Havn.

Men med en frisk check på 5000 kroner lysner det. Nu er der råd til at få kutteren på land for vinteren. Den skal stå dækket til omme bag Nationalmuseets hal på Blegstrædehagen.

Til foråret bliver der plads inde i hallen, for til den tid vil galeasen Anna Møller være klar til at forlade hallen for at blive sat i søen.

- Nationalmuseet ønsker, at hallen forbliver et levende værksted, så de vil gerne give husly til Nordlyset. Med pengene fra Skibsbevaringsfonden har vi så midler til at lønne en skibsbygger, som skal stå for renoveringen. Nogle opgaver kan han uddelegere til os, men det er ham, der laver det meste og har det overordnede faglige ansvar, fortæller Lars Dons.

Han er i øvrigt selv uddannet skibstømrer - et fag, han dog senere skiftede ud med bygningskonstruktør.

Lyden af fiskekutter

Noget af restaureringen af Nordlyset er i øvrigt allerede klaret. En anden god nabo, Kystliv Holbæk, gav allerede sidste år husly til Nordlysets motor - en Hundestedmotor med 16 hestekræfter.

- Den vejer et halvt ton, og når man starter den, kan man høre, at det er en, der vil noget, fortæller Jørgen Sørensen, som er en af de aktive i foreningen bag Nordlyset.

Den renoverede motor fik for nylig lov til at køre og give ægte fiskekutter-akkompagnement, da Kystliv Holbæk satte sine nye joller i søen for første gang.

Også styrehuset står trygt og godt hos Kystliv Holbæk, og det samme gør Nordlysets snurrevodsspil - et fangst-apparat, som nærmest ikke findes længere.

- Nordlyset har også haft en dam midt i skibet til levende fisk. Dammen har man afskaffet på de fleste andre renoverede gamle kuttere, men vi vil bevare den, fastslår Lars Dons.

Nordlyset blev bygget i Frederiksværk i 1955. Frem til 2000 var den aktiv i fiskeriet i Roskilde Fjord og Isefjorden.

Kutteren er klinkbygget - med overlappende brædder i siderne - på god gammel nordisk manér.